

تقویت رابطه والدین و فرزندان

استاد راهنما: خانم قمری

مولفین.

عاطفه تفنگ ساز پور

مہتاب مشاک شادابی

نجمه پورمحمدی

حوزه علمیه فاطمه معصومه (س) اهواز

خانواده از مهمترین عوامل مؤثر در روابط و محیطی امن برای دستیابی به اهداف عالی انسانی است. خانواده کانونی است شکل گرفته بر پیمان مقدس ازدواج که با حضور فرزندان، روابط اعضای خانواده، گسترده تر و تاثیر گذاری مثبت یا منفی آنها بر یکدیگر بیشتر می شود. در این میان، ضروری است عوامل ایجاد ارتباط صمیمانه و سازنده را بررسی کنیم و محیطی سالم و با نشاط برای پرورش فرزندان فراهم آوریم. با نگاهی به وضعیت نابسامان اجتماع در می یابیم که بیشتر دردها و مشکلات از خانواده سرچشمه می گیرد. در مجموع، خانواده، کانونی برای پرورش شخصیت انسان هاست. بنابراین بحث درباره اصول و ضوابط و روابط خانواده بسیار ضروری است. که این مقاله مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای با شیوه تحلیل می باشد و به عوامل تضعیف رابطه ی بین والدین و فرزندان و نتایج تقویت رابطه ی خوب و راهکار برای تقویت این رابطه پرداخته می شود.

کلید واژه: خانواده – تقویت رابطه – فرزندان

مقدمه:

خانواده از نهادهای مهم و اساس اجتماع است که کار آن ایجاد پرورش نسل و جهت دادن آن سوی هدف های اندیشیده شده است، منظور از خانواده یک واحد اجتماعی است. مجموعه ای متشکل پدر و مادر و فرزندان که به علت هدفی و منافع مشترکی به دور هم گرد آمده اند.

جامعه آرمانی برای رشد و تکامل خود نیاز به خانواده های استاندارد از لحاظ رفتاری و روانی است و خروجی آن که فرزندان هستند وارد جامعه می شوند و افراد جامعه در تعامل با هم هستند و افراد خانواده نیز با هم در ارتباط اند.

نهاد خانواده، رکن بنیادین اجتماع بشری و محمل فرهنگ های گوناگون است. اولین شرط داشتن جامعه ای سالم و پویا، سلامت و پایداری خانواده است. اگر خانواده در جامعه ای نباشد، همه ی تربیت های بشری و همه ی نیازهای روحی انسان ها ناکام خواهد ماند، زیرا طبیعت و ساخت بشری این گونه است که جز در محیط خانواده و در آغوش پدر و مادر، تربیت سالم و بی عیب و نقص و بالندگی لازم روحی پیدا نخواهد شد

اعضای هر خانواده در ارتباطات خود با شرایط و موقعیت های مختلف روبرو میشوند که گاه این عوامل موجب آسیب رسیدن به این روابط میشوند از جمله مسائلی که باید به آن توجه کرد چگونگی ارتباط بین والدین و فرزندان و راهکارهای تقویت این رابطه است.

آنچه درصدد هستیم در این پژوهش به آن بپردازیم عبارت است از بیان عوامل آسیب رسان به رابطه والدین و فرزندان و هم چنین بررسی ثمرات و فواید تقویت رابطه و در نهایت ارائه راهکارهایی برای تقویت این رابطه می باشد.

فهرست مطالب

خانواده.....	۱
اهمیت و کارکرد.....	۱
فصل اول جایگاه والدین در اسلام.....	۲
فصل دوم عوامل ایجاد آسیب در روابط با فرزندان.....	۷
۱-۲- بی توجهی.....	۸
۲-۲- تبعیض میان فرزندان.....	۸
۲-۳- خشونت والدین.....	۸
۲-۴- اختلاف در خانواده.....	۹
۲. ۵- کاهش اقتدار والدین.....	۹
فصل سوم ثمرات رابطه سالم با فرزندان.....	۱۰
۳-۱- استحکام خانواده.....	۱۱
۳-۲- ارضای نیازهای عاطفی فرزندان.....	۱۱
۳-۳- سلامت روانی والدین.....	۱۲
فصل چهارم راهکار.....	۱۳
توجه به نیازها.....	۱۵
۴-۱- ابراز احساسات.....	۱۸

- ۱۸.....۱-۱-۴) فرزندان‌تان را دوست بدارید و قبول داشته باشید.
- ۱۹.....۲-۴) درک فرزند.....
- ۱۹.....۳-۴) تایید (نیاز و احتیاج فرزند به تائید).....
- ۱۹.....۴-۴) نظر خواهی.....
- ۲۱.....۵-۴) تشویق.....
- ۲۱.....۶-۴) احترام متقابل.....
- ۲۱.....۷. ۴) قدردانی.....
- ۲۲.....۸. ۴) گوش کردن.....
- ۲۳.....۹. ۴) بازتاب احساس.....
- ۲۵.....نتیجه گیری.....
- ۲۶.....فهرست منابع.....

خانواده ای موفق است که به فکر برنده شدن و نگران بازنده شدن نباشد و اصولاً به گونه ای زندگی نکند که کسی به فکر مقابله و رقابت باشد، تا بحث برنده و بازنده مطرح شود. در چنین خانواده ای بدون اینکه از کسی حق سخن گفتن، اظهار نظر کردن و تصمیم گیری گرفته شود، همه ی اعضای خانواده می اندیشند، با انگیزه نظر می دهند و واقع بینانه به نتیجه ای که حاصل می شود، تن می دهند. برای رسیدن به تفاهم، استفاده از مهارت گوش کردن فعال ضروری است. پدر و مادر در چنین خانواده ای بسیار واقع بین هستند و با توجه به همین واقع بینی، از مهارت های گوش دادن فعال استفاده می کنند. آنها می دانند که گوش دادن، مبنای ترین راه برای از بین بردن بسیاری از سوء تفاهم ها است.

بازتاب احساس

در سایه ی گوش دادن، باید به فرزندان نشان دهیم که احساس آنها را درک کرده ایم و در بازتاب احساسشان هستیم. بازتاب احساس، همان طور که از نام آنها پیداست، به معنای منعکس کردن عواطف و احساسات دیگری است. منظور از بازتاب احساس، راه یافتن به محتوای عاطفی پیام های فرزند و ارزش و اعتبار بخشیدن به آن احساسات، به واسطه ی بازگویی آن است. بازتاب احساس به فرد کمک می کند که حس کند، دیگران او را درک می کنند و به او گوش فرا می دهند. (۱۱) (نوع تعامل شما با فرزندان نشان می دهد که در بازتاب احساس، قوی یا ضعیف هستید. برای مثال، وقتی فرزند شما می گوید: « اصلاً شما قدر مرا نمی دانید، مرا آدم حساب نمی کنید و به صورت موجودی دست دوم و نیازمند به من نگاه می کنید. من از این وضعیت بسیار عصبانی هستم»، گاه شما به او می گویید: « تو اگر از کار خود تا این حد تنفر داری چرا آن را رها نمی کنی؟ چه کسی به شما گفته است کار کنید؟». شما با اینکه سعی دارید راه حلی به او پیشنهاد کنید، او حس می کند که به او توجه نکرده اید و احساسات او را زیر پا گذاشته اید. او همدردی می خواهد و اینکه به احساس او برچسب صحت بزنید یا حداقل با همراهی، آن را تعدیل کنید. وقتی چنین چیزی را از شما می بیند و احساس می کند که در برابر احساس پایداری او در زندگی، چقدر سرد و خشک هستید، به سرسختی رو می آورد، اما چنانچه شما پس از شنیدن سخنان او بگویید: « تو واقعاً از اینکه در منزل این همه زحمت می کشی و کار می کنی ناراحت هستی؟ نباید چیزی پیش آید که باعث ناراحتی تو شود. من نیز ناراحتم از اینکه مسائلی باعث ناراحتی شما شده است ». با این کلام، فرزندان حس می کنند که شما او را درک کرده و به او احترام گذاشته اید. و به همین جهت، از فضای مقابله دور میشود.

بی توجهی افراد خانواده به یکدیگر، احساس بی مسئولیتی، نداشتن صمیمیت و بی توجهی به اهداف زندگی را در پی دارد. در چنین فضایی، اصلاً احساسات بازتابی ندارد و ناامیدی از حمایت دیگران، بدبینی، عیب جویی، لجبایت و منفی گرایی فراوان را در پی می آورد. پدر و مادر درباره ی همه ی کارهای فرزندان، باید حساس باشند و هیچ کاری را بی نظارت نگذارند، تفاوت های فرزندان را به خوبی بشناسند و به تناسب آن، رفتار کنند

۱۰. دیویس کنت، خانواده، راهنمای مفاهیم و فنون برای متخصص یلوری، ترجمه ی فرشاد بهادری و...، ص ۲۲۱.
۱۱. کوین ای. فال و...، راه حل هایی برای خشونت های خانوادگی، ترجمه ی ایران مهریزادگان و...، ص ۲۰۷

نتیجه گیری:

کوچکترین عضو جامعه بشری خانواده است که متشکل از پدر، مادر و فرزند می باشد، اصلی ترین وظیفه خانواده پرورش نسل و هدایت آن تقویت رابطه ی بین والدین و فرزندان و آسیب شناسی این رابطه می باشد. شیوه مطالعاتی مبتنی بر تحقیقات کتابخانه ای و با روش تحلیلی ابزار مطالعات در این پژوهش می باشد. آسیب هایی که روابط والد و فرزند را تهدید می کند وجود اختلاف در خانواده، تبعیض بین فرزندان، خشونت و بی توجهی می باشد که البته با توجه به عواملی که امکان استحکام درون خانواده را افزایش می دهد و تامین نیازهای عاطفی و سلامت روانی والدین و فرزندان با استفاده از ابزار احساسات، اقدامات متقابل، درک فرزندان، نظر خواهی، تایید و تشویق توجه به نیازها و گوش کردن ایشان زمینه های تقویت رابطه ی بین ایشان فراهم می گردد.

فهرست منابع

- ۱- حسینی، داوود، ۱۳۸۶، روابط سالم در خانواده، انتشار: بوستان کتاب- قم
- ۲- میر، دان دنیك، گری . دی. مك كی . جویس . ال . مك كی. دان: نيك مير(پسر)، ۱۳۹۳، ترجمه مجید ریش دانا والدین و نوجوانان(چگونه با نوجوانان کنار بیاییم)، انتشارات رشد، تهران
- ۳- قائمی، دکتر علی، بی تا، (مجموعه بحث ها در زمینه) خانواده و تربیت کودک، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم
- ۴- فرقانی رئیسی، شهلا، بی تا، شناخت مشکلات رفتاری در کودکان و نوجوانان، ناشر: معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش، چاپ اول ۱۳۹۶. تهران
- ۵- خدادادی، جواد، سجاد امینی منش. اصغر عبداللهی، خانواده و بزهکارب نوجوانان، نشر هاجر، چاپ اول، قم
- ۶- رشید پور، مجید، ۱۳۶۹، راه تربیت، انتشارات اولیاء و مربیان، چاپ اول، تهران
- ۷- حسن پور، نسرين(۱۳۹۴)، تشویق و تنبیه، انتشارات کردگار، چاپ اول، اهواز
- ۸ - منبع مقاله: حسین زاده، علی؛ خانواده موفق: ارتباط والدین و فرزندان (۱۳۹۰)، قم: انتشارات مؤسسه آموزشی و .رحمه الله) و دانشگاه کاشان، چاپ اول(پژوهشی امام خمینی
- ۹- آسیب شناسی خانواده (مجموعه مقالات)، به کوشش سید جعفر حق شناس، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان، ۱۳۸۸
- ۱۰- فرزندسالاری، مهدوی، محمدصادق و حسن غنیمتی، پژوهشنامه‌ی علوم انسانی، ش ۳۵

